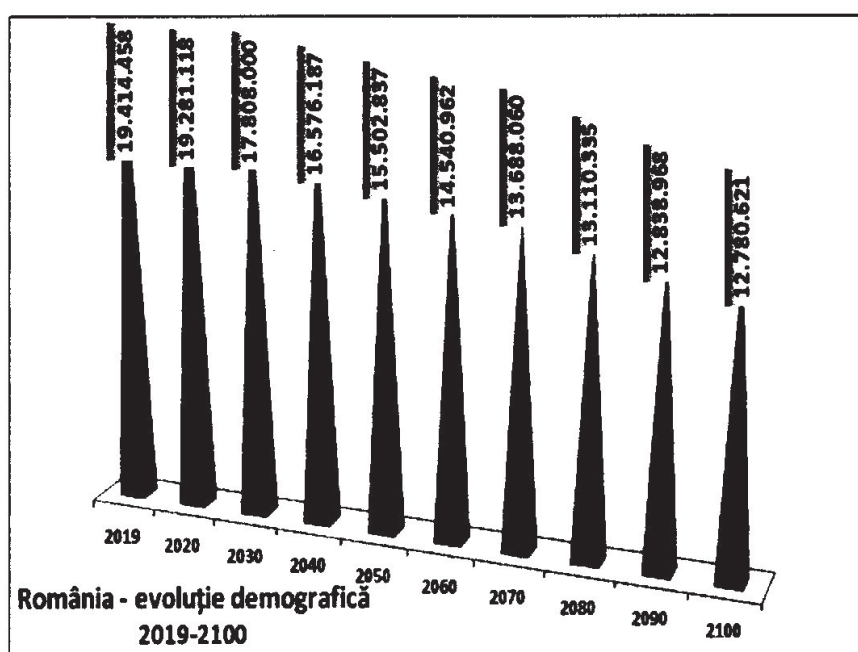

Expunere de motive

Situația demografică a României, luând în calcul cele mai recente evoluții, creionează scenarii deosebit de sumbre pe termen lung, evidențiate în rapoarte ale diverselor organizații internaționale și agenții specializate.

Datele statistice ale Uniunii Europene - scenariul de bază - arată că între anii 2030 și 2060 România va pierde circa un milion de persoane/an, astfel că deceniul al 9-lea va marca reducerea populației țării la sub 13 milioane locuitori.

Sursa: Eurostat <https://ec.europa.eu/eurostat/web/population-demography/population-projections/database>

În sinteza raportului său despre *Perspectivă populației lumii în 2019*¹ ONU include România printre cele 8 țări ale lumii a căror populație a scăzut cu mai mult de 5% din anul 2010 ca urmare a efectelor combinate a doi factori majori: scăderea persistentă a ratei fertilității și o rată mare a emigrației.

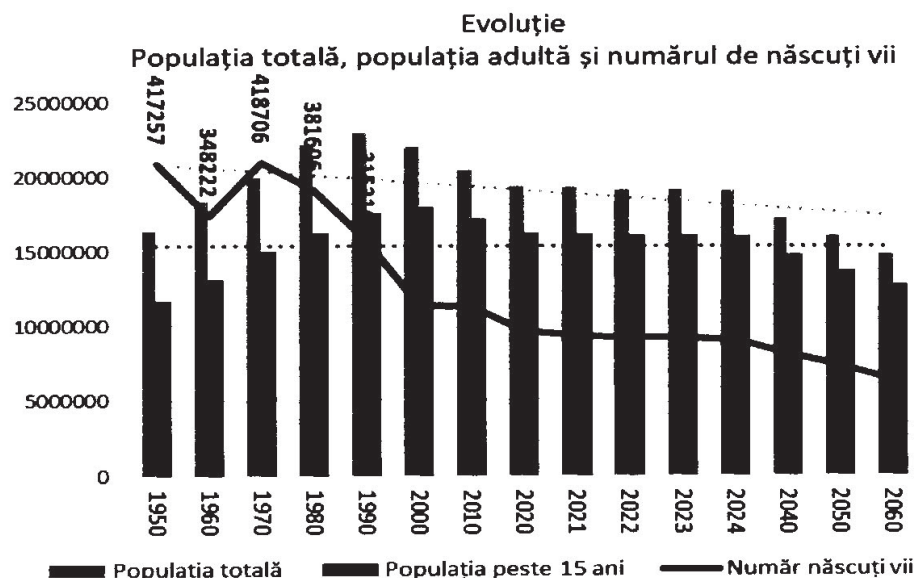
Datele actualizate ale ONU vizând evoluția populației țărilor lumii pentru anul 2024, redate în graficele de mai jos pentru România, subliniază urgența luării de măsuri care să frâneze numărul în scădere al nou-născuților, tendință care va conduce în perspectiva anilor 2050 și 2060 la modificarea structurii pe vârste a populației și la creșterea abruptă

¹ https://population.un.org/wpp/Publications/Files/WPP2019_Highlights.pdf, p. 12 și 35

a ratei de dependență. Pentru anul 2060 se estimează că fiecare persoană aptă de muncă din grupa de vârstă 15-64 de ani va trebui să susțină o persoană în vârstă de peste 65 de ani.

Unul dintre aspectele demografice care poate fi influențat prin politici sociale este creșterea natalității, stimularea tinerilor să își asume rolul de părinte.

În contextul modernizării societății, fluidizării pieței muncii și diversificării opțiunilor în numeroase domenii ale vieții economice și sociale, aprecierea oportunității și momentului

întemeierii unei familii și asumării rolului de părinte a devenit o problemă complexă. Pe lângă aspirațiile și dorințele personale, tinerii iau în calcul riscurile și obstacolele pe termen mediu și lung.

Date ONU (<https://population.un.org/wpp/>) – 2024 Revision of World Population Prospects (Romania)

Astfel sunt luate în calcul cheltuielile cu asigurarea locuirii, echilibrarea obligațiilor inerente vieții de familie cu aspirațiile unei cariere², anumite servicii asociate cu calitatea

² <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2185>

creșterii copiilor –îngrijire și supraveghere, recreere și instruire. În numeroase cazuri, inaccesibilitatea sau calitatea insuficientă a serviciilor publice sunt privite ca obstacole insurmontabile, astfel că tinerii fie amână planurile de întemeiere a unei familii, de asumare a creșterii unui copil ori a următorilor fie pur și simplu renunță la ele. Ca dovadă, aproape jumătate din copiii născuți în ultimele decenii au fost născuți de rangul I³, numărul familiilor cu copii, respectiv al numărului de copii/familie diminuându-se constant⁴, tendință observabilă și în celelalte state membre ale UE.

Inițiativa legislativă propune un program destinat familiilor cu copii, auxiliar creditării ipotecare, program care ia în calcul nevoile de locuire a tinerilor și le înlesnește decizia de a-și întemeia o familie, de a avea copii, respectiv de a-și asuma mai mulți copii⁵. Rambursarea unui credit ipotecar presupune eforturi financiare substanțiale pe perioade lungi, de peste 10-15 de ani, iar pentru un cuplu tânăr decizia de a-l contracta echivalează nu de puține ori cu greutate în asigurarea unui buget predictibil pentru traiul zilnic. Astfel de situații aduc cu sine amânarea sau renunțarea la anumite cheltuieli, fie de investiții, fie de mărire a familiei. În sprijinul celor afirmate vin datele Institutului de Statistică pentru anul 2022, care demonstrează faptul că rata sărăciei persoanelor care trăiesc în gospodării cu minori și tineri de 18-24 ani dependenți a fost cu 5,2 puncte procentuale mai mare decât cea a persoanelor care trăiesc în gospodării fără minori și tineri dependenți (23,5%).⁶ Incidența cea mai mare a ratei riscului de sărăcie sau excluziune socială (AROE) s-a înregistrat la gospodăriile formate din doi adulți cu trei sau mai mulți copii dependenți (60,8%), urmată de cea a gospodăriilor monoparentale, cu o incidență de 47,3%.

Prezenta inițiativă legislativă vine în sprijinul familiilor în privința deciziilor de locuire, precum și în procesul de rambursare a creditelor ipotecare. În prezent, raportul rata medie/credit ipotecar mediu se situează în jurul a circa 40% din salariu mediu pe economie, iar scopul inițiativei legislative este de asigurare a unui venit disponibil mai mare pentru familiile care au copii în întreținere. Măsurile propuse sunt de subvenționare a dobânzii aferente creditului ipotecar, în funcție de numărul de copii ai familiei, în cazul:

- creditelor contractate prin programele *Prima casă/Noua casă*, aprobate prin Ordonanța de urgență nr. 60/2009, cu modificările și completările ulterioare, caz în care se subvenționează și comisionul de administrare
- creditelor ipotecare contractate potrivit prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 288/2010, cu modificările și completările ulterioare, sau, exclusiv în calitate de persoană fizică, în temeiul Legii nr. 190/1999 privind creditul ipotecar pentru investiții imobiliare.

³ https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/evenimente_demografice_in_anul_2018.pdf,

https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/evenimente_demografice_in_anul_2021.pdf,

https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/evenimente_demografice_in_anul_2023.pdf

⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfst_hnnhtych_custom_13213817/default/table?lang=en

⁵ <https://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20080414FCS26499+0+DOC+XML+V0//RO#title1>

⁶ https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/saracia_si_excluziunea_sociala_r2022.pdf

Impact:

În luna martie a anului 2024, stocul de credite ipotecare se ridică la nivelul sumei de 106 miliarde de lei, 29,62 miliarde lei contracte acordate prin Programul *Prima casă/Noua casă*, iar 76,3 miliarde lei sub forma creditelor ipotecare standard⁷.

Dintre gospodăriile din România, în număr de 5.314.602⁸, circa 32,5% nu au copii, corespunzând unui număr de 1.724.930 de familii. Deoarece facilitățile propuse se adresează exclusiv familiilor cu copii, din creditele ipotecare aflate în sold la bănci, facilitățile nu se vor aplica asupra unei sume de 34,45 miliarde lei. Totodată, ținând cont de faptul că un număr de 908.222 gospodării nu au copii în întreținere, numărul familiilor care îndeplinesc condițiile de acordare a facilităților la plata creditelor pentru achiziționarea unei locuințe este de circa 2.681.450.

În proporție de 58,08%, gospodăriile din România au un singur copil, 31,42% au doi copii, iar 10,5% au 3 și peste 3 copii.

Coroborând aceste date, suma totală a creditelor asupra cărora se va calcula valoarea subvențiilor este 53,48 miliarde lei. Datele BNR arată că dobânda medie anuală este de 7%, astfel că impactul, în funcție de numărul de copii ai debitorilor arată astfel:

	Familii cu 1 copil	Familii cu 2 copii	Familii cu 3 copii și peste
%	58,08	31,42	10,50
Număr familii	1.404.858	760.071	253.949
Suma din totalul de 53,48 mld. lei	31,06	16,80	5,61
Subvenție dobândă 10%-50%-100%	0,21	0,59	0,39

Impactul de aproximativ 1,2 miliarde lei/an va fi în realitate mult diminuat, ținând cont de premisele permissive care au fost asumate. Astfel, debitorii care dețin două sau mai multe locuințe nu vor putea accesa programul, acesta având un caracter social, de ajutorare a familiilor care au de achitat ratele la creditele exclusiv pentru casa în care locuiesc; rata anuală a dobânzii de 7% este una maximă, în fapt ratele arată tendință descrescătoare pentru anul 2025 și în continuare; de asemenea, debitorilor care înregistrează restanțe de peste 30 de zile nu li se va acorda pentru luna sau lunile respective subvenția.

Un element distinct îl constituie acordarea bonificațiilor atât la creditele în derulare actualilor beneficiari ai programelor *Prima casă* și *Noua casă* cât și debitorilor creditelor

⁷ <https://bnro.ro/PublicationDocuments.aspx?icid=19966> , Raport asupra stabilității financiare, iunie 2024

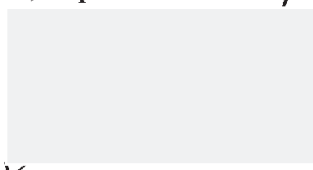
⁸ <https://www.recensamantromania.ro/rezultate-rpl-2021/rezultate-definitive/>

ipotecare contractate în condițiile pieței, care devin prin efectul legii beneficiari ai facilităților programului *Subvenții pentru căminul familiei*.

Mecanismul de derulare a Programului trebuie să fie unul cât mai lesnicios pentru beneficiari, urmând ca aceștia să fie incluși în baza informațiilor deținute de instituțiile de credit finanțatoare sau actualizate odată cu intrarea în vigoare a legii. Orice modificare în structura și numărul familiei va fi notificată finanțatorului, acesta actualizând încadrarea în program.

Inițiatori,

Miklós Zoltán, deputat UDMR

Tabel cu inițiatorii Propunerii legislative
pentru instituirea Programului *Subvenții pentru căminul familiei*

[illegible]